

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

**Eesti alkoholiturg
2007. aasta I poolaastal**

Tallinn
Oktoober 2007

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Üldosa	7
2. Kanged alkohoolsed joogid	12
3. Õlu	23
4. Lahjad alkohoolsed joogid	29
5. Rektifitseeritud etanool (piiritus)	35
6. Viinamarjavein ja vermut	37
Kokkuvõte	40

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2007. aasta I poolaastal.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- alkoholsete jookide jaemüüki siseturul;
- jaehindade muutusi.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö esimene osa annab lühiülevaate kogu Eesti alkoholiturul toimunud, järgnevad osad keskenduvad erinevate alkoholsete jookide turutrendidele põhjalikumalt.

Töö maht on 40 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG

2007. AASTA I POOLAASTAL

1. ÜLDOSA

Tootmine

2007. aasta I poolaastal kasvasid suurema osa alkoholsete jookide tootmismahud eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, mullusest vähem toodeti piiritust (-8,5%) ja puuvilja-marjaveine, mille toodang EKI hinnangul vähenes 48% (ESA andmetel 39%). EKI ja ESA andmetes esines erinevusi ka kangete alkoholsete jookide toodangumahus. EKI andmetel oli I poolaastal kangete alkoholsete jookide toodang 33% ja ESA andmetel 23,5% suurem kui aasta tagasi. Andmete erinevuste põhjuseks võib olla see, et tõenäoliselt jättis osa ettevõtteid ESA-le tootmisandmed esitamata. Käesolevas turuülevaates on kangete ja lahjade alkoholsete jookide toodangumahuna kasutatud EKI andmeid.

Kangetest alkoholsetest jookidest toodeti I poolaastal viina 35% ja likööri 18% aastatagusest rohkem. Suurenes ka lahjade alkoholsete jookide tootmine ja seda nii lahjade segatud piiritusjookide tootmise arvel, mis EKI andmetel suurenes 31% kui ka siidrite tootmise tõttu, mis oli 5% suurem kui aasta tagasi. Kuna puuvilja-marjaveinide toodang langes oluliselt, oli kogu kääritatud jookide grupi toodangu maht väiksem kui 2006. aasta 6 kuul. Õlle tootmine ulatus 73,8 mln liitri, seda oli 6,5% rohkem kui eelmise aasta I poolaastal.

Tabel 1

Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2005-2007 (mln liitrites)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	Muutus +,-	
				07Ipa/06Ipa, mln l	07Ipa/06Ipa %
Kanged alkoholised joogid	7,50	7,28	8,99	1,71	23,5
EKI hinnangul	...	7,27	9,60	2,33	33,0
Õlu	66,18	69,31	73,83	4,52	6,5
Lahjad alkoholised joogid*	10,20	14,45	16,90	2,45	17,0
EKI hinnangul	...	14,48	17,25	2,77	19,0
Rektifitseeritud etanool	2,72	3,47	3,17	-0,30	-8,5
Puuvilja- ja marjaveinid	4,60	4,42	2,71	-1,71	-38,7
EKI hinnangul	4,60	5,54	2,88	-2,66	-48,0

* EKI arvutused (vastavalt ESA jaotusele koondab segatud piiritusjooke ja siidrit)

Allikad: ESA, EKI

Väliskaubandus

ESA väliskaubandusandmetes esineb alkoholsete jookide osas viimasel ajal palju ebatäpsusi. Osalt võib see olla tingitud sellest, et ettevõtted ei esita oma andmeid kui ka sellest, et ettevõtted esitavad andmeid, kuid valede kaubakoodide all. Antud ülevaate koostamisel palus EKI korduvalt ESA väliskaubandusega tegelevaid spetsialiste esitatud andmeid üle vaadata ja kontrollida, sest need olid kohati ebaloogilised.

ESA parandatud väliskaubandusandmed näitavad, et 2007. aasta I poolaastal suurenes alkoholsete jookide ekspordikäive ligi 1/4 võrra ja impordikäive 10% 2006. aasta I poolaastaga võrreldes. Nagu varemgi, püsis väliskaubandusbilanss negatiivsena ning import ületas ekspordi sama palju kui aasta tagasi (2 korda).

Alkoholsete jookide **eksport rahalises väärtuses** oli 2007. aasta I poolaastal 316 mln krooni, mis eelmise aasta samal perioodil ulatus 250 mln kroonini (tabel 2). Enamike jookide ekspordikäive jätkas tõusutrendil, 15% langes vaid etüülalkoholi (piirituse) väljamüügikäive ning vermuti väljamüügi käive oli sama mis aasta tagasi. Kiirem kasv toimus viinamarjaveinide osas ning nende jookide eksport rahalises väärtuses kahekordistus. Kangete alkoholsete jookide välisturu müügikäive suurenes 17% ning need joogid olid ekspordikäibe struktuuris jätkuvalt esikohal, hõlmates sellest 35% (2006.a I pa 38%). Õlle rahaline eksport suurenes 1/4 võrra, samas selle osatähtsus alkoholsete jookide ekspordikäibe struktuuris ei ole aastaga muutunud, ulatudes 24%-ni. Sama olukord oli ka lahjade alkoholsete jookide osas, sest nende ekspordikäive suurenes 23%, hõlmates 21% alkoholsete jookide väljamüügikäibe struktuuris (2006.a I pa 22%). Piirituse osatähtsus rahalises ekspordis vähenes 2%-punkti võrra, ulatudes 5%-ni. Vermuti osatähtsus ekspordis oli endiselt väga väike.

Nagu rahaliselt, kasvasid ka suurema osa alkoholsete jookide **ekspordikogused**, erandiks oli siingi etüülalkohol (piiritus). Teistest jookidest kiiremini kasvasid viinamarjaveini väljamüüdnud kogused (+86%). Kangete alkoholsete jookide väljaveetud kogused olid 1/3 võrra suuremad kui aasta tagasi. Õlle müügi kogus välisturule suurenes 23% eelmise aasta 6 kuuga võrreldes ning lahjade alkoholsete jookide eksport suurenes 22%. Nagu varemgi, müüdi ka vaadeldaval perioodil enamus Eestist eksporditud alkoholsete jooke Lähti ja Leetu.

Alkoholsete jookide **impordikäive** ulatus 2007. aasta I poolaastal 712 mln kroonini (2006.a I pa 645 mln kr), seda oli 10% rohkem kui aasta tagasi. Peaaegu kõikide alkoholsete jookide impordikäibed kasvasid, erandiks oli vaid vermut, mille käive vähenes 5% 2006. aasta I poolaastaga võrreldes. Alkoholsete jookide rahalise impordi struktuur oli enam-vähem sama mis aasta tagasi ning kanged alkohoolsed joogid püsisid impordikäibes esikohal (2007.a I pa 35%; 2006.a I pa 37%). Viinamarjaveini sisseveo käive suurenes 18%, hõlmates 34% alkoholsete jookide impordikäibest. Lahjade alkoholsete jookide osakaal moodustas 17% alkoholsete jookide rahalisest impordist ning seda oli 2%-punkti vähem kui 2006. aasta samal perioodil. Õlle sisseost rahalises väärtuses suurenes rohkem kui 1/5 võrra, kuid tema osatähtsus im-

pordikäibe struktuuris püsis enam-vähem eelmise aasta tasemel (2007.a I pa 10%; 2006.a I pa 9%).

ESA väliskaubanduse andmetel suurenes 2007. aasta I poolaastal valdava osa alkohoolsete jookide koguseline import. Õlle sisseostetud kogused olid 12% suuremad kui 2006. aasta I poolaastal ja kangete alkohoolsete jookide imporditud kogused kasvasid 8%. Peaaegu sama palju (9%) suurenes viinamarjaveinide import. Kiirem kasv toimus etüülalkoholi osas, mille sisseveetud kogused suurenesid aastaga rohkem kui 1/3 võrra, kuid tervikuna olid need kogused väiksed (1,9 mln l). Nagu rahaliselt, vähenes ka koguseliselt vermuti import (-13,6), kuid ka selle toote sisseveokogused olid väikesed. Eelmise aasta tasemele jäid lahjade alkohoolsete jookide impordikogused, kusjuures segatud piiritusjooke imporditi ligi 6% rohkem ja kääritatud jooke 10% (sh siidreid 13%) vähem kui eelmisel aastal.

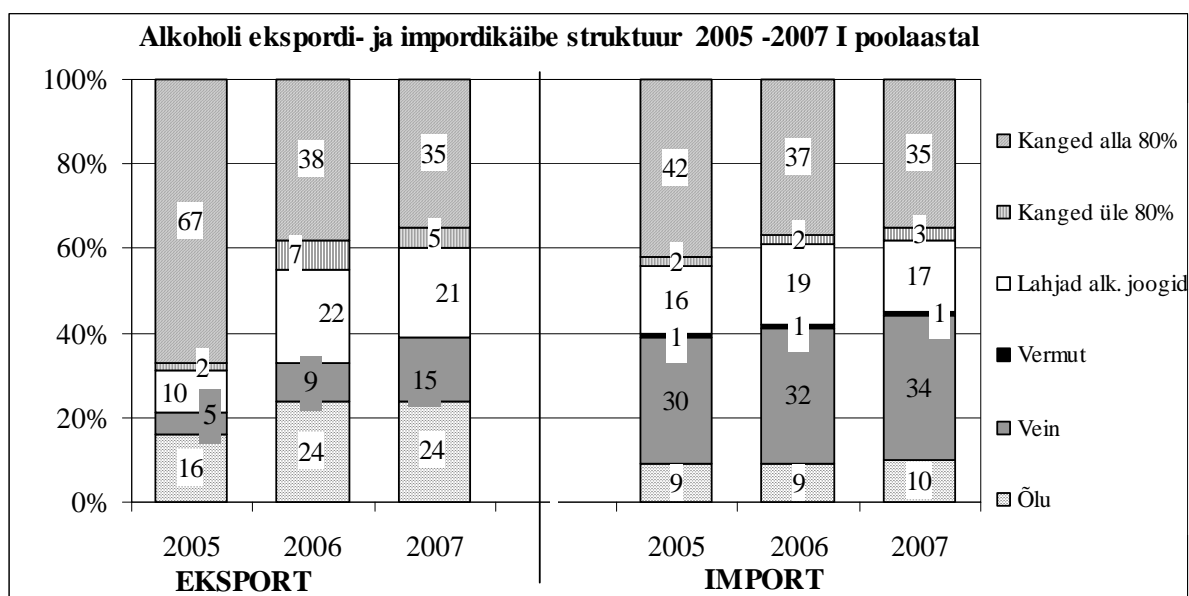
Tabel 2

Alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007.a I poolaastal

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2007/06 +/- %
EKSPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80% *	262.77	150.61	132.24	272,0	94,0	110,1	17,1
Õlu	5.54	5.98	6.09	64,4	61,1	76,5	25,2
Lahjad alkohoolsed joogid	6.10	7.49	7.57	42,8	54,1	66,6	23,1
Etüülalkohol kangusega >80%	9.53	9.20	12.40	6,7	16,5	14,0	-15,1
Viinamarjavein	44.25	40.25	43.62	22,1	23,9	48,1	101,2
Vermut	18.07	24.54	23.31	0,55	0,66	0,66	0,0
EKSPORT KOKKU	x	x	x	408,6	250,3	316,0	26,0
IMPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80% *	133.21	86.23	83.16	265,9	240,5	250,4	4,1
Õlu	8.62	8.25	8.98	56,9	57,3	69,8	21,8
Lahjad alkohoolsed joogid	10.75	11.90	12.07	101,6	121,0	121,9	1,0
Etüülalkohol kangusega >80%	9.43	8.81	9.74	13,7	12,2	18,1	48,4
Viinamarjavein	31.32	32.06	34.93	194,1	204,7	242,3	18,4
Vermut	28.98	27.69	30.42	7,8	9,7	9,2	-5,2
IMPORT KOKKU	x	x	x	640,0	645,4	711,7	10,3

* 100%-lises alkoholis

Allikas: ESA

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import 2005-2007.a I poolaastal (1000 l)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	07 I pa/06 I pa, %
EKSPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	1 035	624	833	33,5
Õlu	11 623	10 229	12 555	22,7
Lahjad alkohoolsed joogid	7 011	7 229	8 781	21,7
Etüülalkohol kangusega >80%	708	1 792	1 134	-36,7
Viinamarjavein	499	593	1 103	86,1
Vermut	31	27	28	5,3
IMPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	1 997	2 789	3 011	8,0
Õlu	6 608	6 941	7 773	12,0
Lahjad alkohoolsed joogid	9 455	10 176	10 395	-0,4
Etüülalkohol kangusega >80%	1 451	1 384	1 858	34,2
Viinamarjavein	6 198	6 386	6 936	8,6
Vermut	268	349	301	-13,6

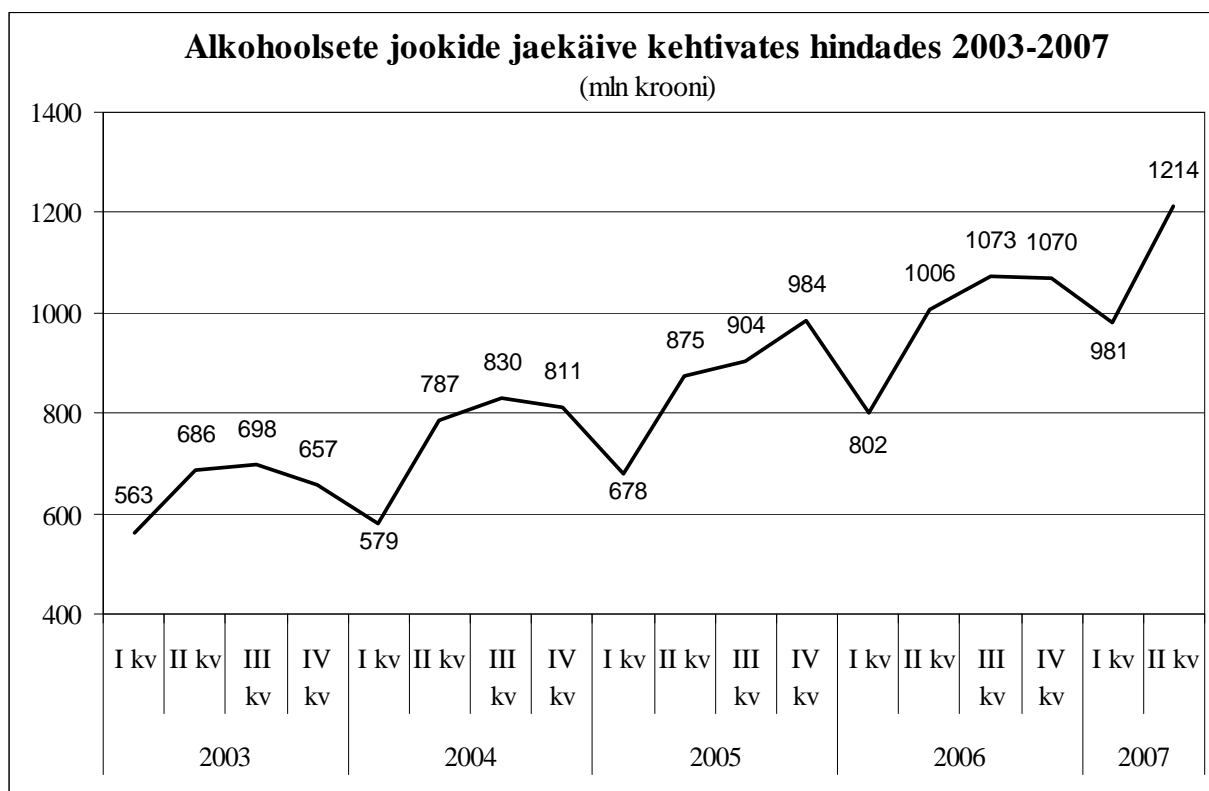
* 100%-lises alkoholis

Allikas: ESA

Jaemüük

Alkoholsete jookide **jaekäive** kehtivates hindades oli ESA andmetel 2007. aasta I poolaastal 1,2 mld krooni, mis on 2006. aasta I poolaastaga võrreldes peaaegu 1/4 võrra suurem (2006. a I pa 981 mln kr). Vaadeldava perioodi aastane käibekasv on saavutatud nii suuremate müügi- koguste, kui ka alkoholsete jookide hinnatõusu tõttu. Alkoholsete jookide tarbijahinna- indeksi tõusis 2007. aasta II kvartalis 5,5% 2006. aasta II kvartaliga võrreldes ja 2,0% käes- oleva aasta I kvartaliga võrreldes.

Joonis 2

2. KANGED ALKOHOOLSED JOOGID

Tootmine

2007. aasta I poolaastal suurenes kangete alkoholsete jookide tootmine märgatavalt, mille põhjuseks oli nii sise- kui välisturu suurem nõudlus. **ESA andmetel toodeti** Eestis kangeid alkoholseid jooke vaadeldaval perioodil 9,0 mln liitrit (2006. a I pa 7,3 mln l) ning seda oli 23,5% rohkem kui aasta tagasi. Samas **EKI-le esitatud** ettevõtete andmetel toodeti jooksva aasta 6 kuuga kangeid alkoholseid jooke 9,6 mln liitrit ning kasv ulatus 33%-ni 2006. aasta esimese 6 kuuga võrreldes. Tunduvalt suurenes Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide müük siseturule (+28%), moodustades 76% toodangu mahust (2006.a I pa 79%). Müügikasv toimus peaaegu kõikide kangete alkoholsete jookide osas, eranditeks olid viski ja liköör, mille müük Eesti tootjate poolt vähenes vastavalt 20% ja 1%. Mullusega võrreldes kasvas kõige kiiremini viina müük kohalikule turule (+34%).

AS Liviko, kelle toodangu maht kasvas aastatagusega võrreldes, oli jätkuvalt kangete alkoholsete jookide suurimaks tootjaks Eestis ning hõlmas rohkem kui poole nende jookide tootmisest ja siseturu müügist (vastavalt 57% ja 58%). Teisel kohal oli AS Altia Eesti, kelle tootmine kasvas oluliselt, mistõttu suurenes ka ettevõtte osatähtsus kangete alkoholsete jookide toodangus 13%-lt 2006. aasta I poolaastal kuni 17%-ni 2007. aasta I poolaastal. AS Onistar oli toodangumahult kolmandal positsioonil ning ka tema toodangu maht suurenes kiires tempos, hõlmates kangete alkoholsete jookide tootmisest 16% (aasta tagasi 9%). Vaatamata sellele, et AS Remedia, AS Liiwi Heliis ja OÜ Offex Group toodangu mahud olid suuremad kui aasta tagasi, nende ettevõtete osakaalud tootmises ei ole aastaga muutunud. AS Valtu Vein oli ainsaks ettevõtteks, kellel kangete alkoholsete jookide väiksemahuline tootmine veelgi vähenes.

Nagu varasematel aastatel, oli ka vaadeldaval perioodil kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris esikohal **viin**, hõlmates 83% nende jookide tootmismahust (2006.a I pa 81%). Jooksva aasta I poolaastal toodeti Eestis hinnanguliselt 7,9 mln liitrit viina, mida oli 2 mln liitrit ehk 35% rohkem kui aasta tagasi, kusjuures suurenes nii maitsestatud kui maitsestatud viina tootmismahud, vastavalt 36% ja 25%. Viinade tootmise proportsioonid olid enam-vähem samad mis aasta tagasi ning maitsestatud viinad moodustasid 95% (2006.a I pa 94%) ja maitsestatud viinad 5% (2006.a I pa 6%) kogu kodumaise viina toodangust. Suurem osa Eestis toodetud viinast (82%) müüdi endiselt kohalikule turule (2006.a I pa 84%).

Viinatootmisettevõtete pingerida kogutoodangus oli sama mis kangete alkoholsete jookide tootmises - viinatootmise esinumbriks Eestis oli AS Liviko, kellele järgnesid AS Altia Eesti ja AS Onistar. Kahe viimase ettevõtte toodangu maht suurenes oluliselt, mille tulemusel oli nende osatähtsus tootmises suurem kui aasta tagasi, kasvades AS Altia Eestil 5%-punkti ja AS Onistari 7%-punkti. Peaaegu kõikide ettevõtete viinatoodangu maht suurenes aastatagusega võrreldes, langustrendil oli vaid AS Valtu Vein viinatoodang ja AS Remedia tootmine ei ole aastaga oluliselt muutunud.

Liköörid püsisid kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris teisel kohal, hõlmates sellest vaadeldaval perioodil 15% (2006.a I pa 17%). Likööre toodeti 2007. aasta I poolaastal hinnanguliselt 1,5 mln liitrit, mida oli 18% rohkem 2006. aasta esimese 6 kuuga võrreldes. Tootmise kasvu põhjuseks oli suurem välisturu nõudlus, kuna müük siseturule ei ole oluliselt muutunud (-1%). Jooksva aasta 6 kuuga müüdi kohalikule turule 45,5% Eestis toodetud likööridest (2006.a I pa 55%).

AS Liviko oli põhiliseks likööride tootjaks Eestis ning temale kuulus jätkuvalt valdav osa (82%) selle joogi toodangumahust. AS Liiwi Heliis oli oluliselt teiseks kodumaiste likööride tootjaks, hõlmates 9% antud toote kogutoodangust. Järgneva kolme ettevõtte osakaalud tootmise struktuuris olid võrdsed - AS Remedia, AS Altia Eesti ja AS Onistar tooted moodustasid 3% likööride kogutoodangust. Väikestes kogustes tootis likööre ka OÜ Offex Grupp, kuid tema osatähtsus tootmises oli väga väike.

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide tootmine Eestis I poolaastal 2005-2007 (mln liitrites)

	2005	2006	2007	Muutus +,-	
				2006 /2005, mln l	2006 /2005 %
Kanged alkohoolsed joogid					
ESA andmetel	7,50	7,28	8,99*	1,71	23,5
EKI hinnangul	-	7,27	9,60	2,33	33,0
sh viin	6,00	5,85	7,91	2,06	35,0
liköör	1,13	1,24	1,46	0,22	18,0
muud	0,37	0,18	0,23	0,05	28,0

* 2007.a – ESA kiirstatistika andmed

Allikad: ESA, EKI

Teistest kangetest alkoholsetest jookidest suurenes **konjaki-brändi** ja **viski** tootmine aastatagusega võrreldes vastavalt 28% ja 30%, kuid nende jookide osakaalud kogutoodangu mahus olid samad mis aasta tagasi ning märkamatud. **Džinni** nii toodangu mahu kasv kui osakaal tootmise struktuuris (1%) püsisid eelmise aasta tasemel. Analüüsitaval perioodil toodeti ka väike kogus rummi (20 tuh l). **Muude kangete alkoholsete jookide** tootmine oli I poolaastal 12% väiksem 2006. aastal 6 kuuga võrreldes. Suurem osa eelnimetatud jookidest müüdi endiselt kohalikule turule – sinna müüdi ligi 3/4 Eestis toodetud viskist, 83% džinnist ja 62% rummist ning konjak-brändit müüdi rohkem kui toodeti.

Jätkuvalt tootis valdava osa (93%) **viskist** AS Liviko ja ülejäänud koguse AS Altia Eesti. Ka **džinni** tootmises oli esikohal AS Liviko (osakaaluga 79%) ning turuliidrile järgnesid AS Remedia ja AS Liiwi Heliis. Nagu varemgi, olid **konjaki** tootjateks AS Liviko (hõlmas 61% tootmisest), AS Onistar (29%), AS Remedia (7%) ning konjaki tootmist on alustanud AS Altia Eesti (osakaal 2%). AS Altia Eesti on endiselt **muude kangete alkoholsete jookide** suurimaks tootjaks, kus toodeti 91% nende jookide kogutoodangust.

Väliskaubandus

Kangete alkoholsete jookide ekspordikäive oli 2007. aasta I poolaastal 110 mln krooni. Väliskaubavahetuse saldo püsis negatiivsena, kuna impordikäive ulatus 250 mln kroonini. Jooksava aasta kahe kvartaliga suurenes kangete alkoholsete jookide ekspordikäive 17% 2006. aasta I poolaastaga võrreldes. Selle põhjuseks olid aastatagusega võrreldes 1/3 võrra suuremad väljamüüdid kogused, samal ajal hinnad olid 12% madalamad.

Tänu ESA täpsustustele (ekspordist elimineeriti alkoholsete jookide Venemaale transiidi andmed), erinevad käesolevas töös eelmiste aastate andmed varem esitatutest.

Tabel 5

Kangete alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2005-2007(100%-lise alkoholina)

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	07 I pa/06 +/- %
Eksport	262.77	150.61	132.24	272,015	93,984	110,101	17,1
Import	133.21	86.23	83.16	265,948	240,491	250,398	4,1

Allikas: ESA

Tabel 6

Kangete alkoholsete jookide toodang, põhieksporti ja -impordi kogused I poolaastal 2005-2006 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	07 I pa/06, %
Toodang*	2 852	2 766	3 648	32,0
Eksport	1 035	624	833	33,5
Import	1 997	2 789	3 011	8,0

*hinnanguline absoluutalkoholis; ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 38%

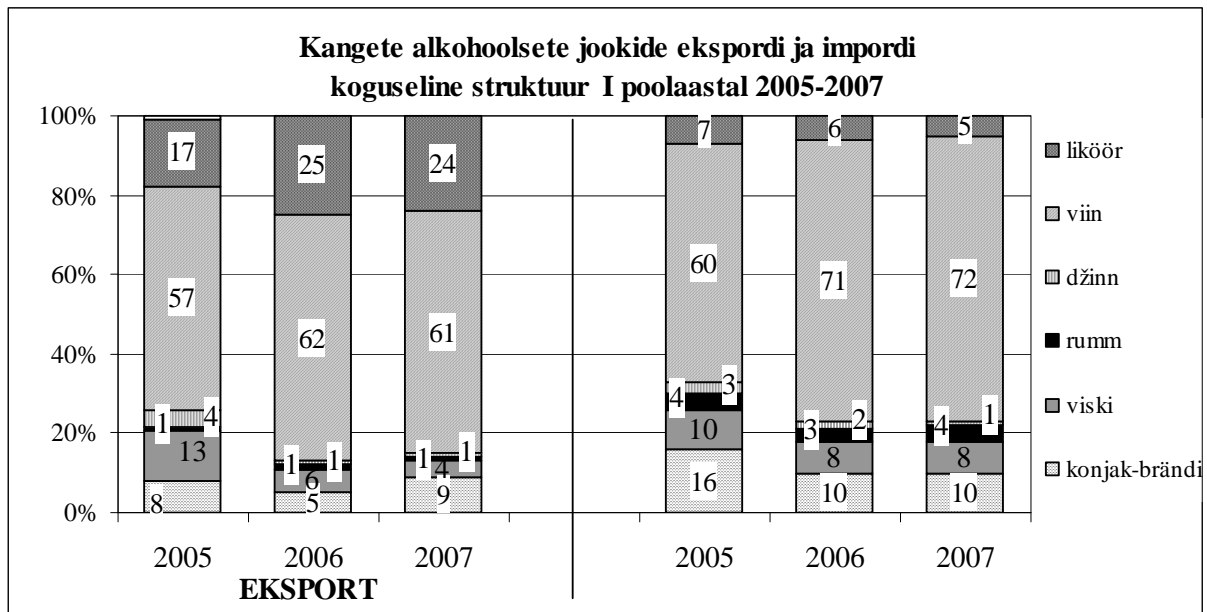
Allikas: ESA

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport suurenes 33,5% 2006. aasta I poolaastaga võrreldes. **Viin**, mille väljaveetud kogused ulatusid 510 tuh liitriini (100%-lise alkoholina), oli jätkuvalt esikohal nende jookide müügis välisturule ning see kogus oli 32% suurem kui eelneval aastal. Vaatamata väljamüüdavate mahtude kasvule, ei ole viina osakaal kangete alkoholsete jookide koguselises ekspordis aastaga muutunud, hõlmates sellest 2007. aasta I poolaastal 61% (2006.a I pa 62%).

Viina ekspordi sihtriikide hulgas oli esikohal Läti, kelle osakaal ulatus 70%-ni kogu viina ekspordist ning sinna müüdid kogused olid 53% suuremad kui aasta tagasi. Soome oli tähtsusetult teiseks viina ekspordi sihtriigiks, kusjuures sinna müüdid viina kogused mõningal määral kahanesid (-2,3%) mullusega võrreldes, mis põhjustas ka Soome osakaalu languse

14%-lt 2006. aasta 6 kuul 10%-ni 2007. aasta 6 kuul. USA hõlmas 6% viina ekspordist (sama oli ka aasta tagasi), samas kogused suurenesid rohkem kui 1/4 võrra. Tänu edukale piiri-kaubandusele Venemaaga, suurenesid sinna väljamüüvad kogused hüppeliselt (ligi 12 korda), hõlmates 5% kogu viina ekspordist (aasta tagasi 1%). Poole võrra vähenes Eesti viina müük Prantsusmaale, mille tagajärjel vähenes ka tema osatähtsus 4%-ni (2006.a I pa 10%).

Joonis 3

Likööride ekspordimaht suurenes aastaga 29%, ulatudes 198,5 tuh liitrini (2006.a I pa 154 tuh l). Kangete alkoholsete jookide müügis välisurule püüsid nad teisel kohal osakaaluga 24% (2006. a I pa 25%). Välisriigiks, kuhu müüdi kõige rohkem Eestis toodetud likööre, oli Soome, kuid sinna viidud kogused olid 6% väiksemad kui aasta tagasi, hõlmates 34% kogu likööriekspordist. Soomele järgnes Läti, kuhu eksporditud kogused suurenesid 68% ja osakaal ulatus 23%-ni, olles 5%-punkti suurem kui aasta tagasi. Venemaale likööride väljamüük kahekordistus, mis põhjustades selle osakaalu suurenemise 12%-lt 2006. aasta I poolaastal 19%-ni 2007. aasta I poolaastal.

Leetu müüdüd liköörikogused hõlmasid 15% likööride ekspordimahust (2006.a I pa 19%), kusjuures kogused ei ole aastaga oluliselt muutunud. Ukrainasse väljaveetud liköörid moodustasid 5% kogu joogi ekspordimahust ja teiste riikide osakaalud olid peaaegu olematud.

Ülejäänud kangetest alkoholsetest jookidest kasvas vaid **konjaki-brändi** koguseline eksport (2,5 korda), mis tingis ka osakaalu suurenemise 9%-ni (2006.a I pa 5%). **Viski** müük välisurule vähenes 6%, moodustades 4% kangete alkoholsete jookide väljamüüdüd kogustest. **Džinni** ja **rummi** müüdi Eestist välja ligi 1/4 võrra vähem kui eelmise aasta 6 kuul ning nende jookide osakaalud ekspordis olid jätkuvalt väikesed ja eelmise aasta tasemel.

Tabel 7

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import ning struktuur

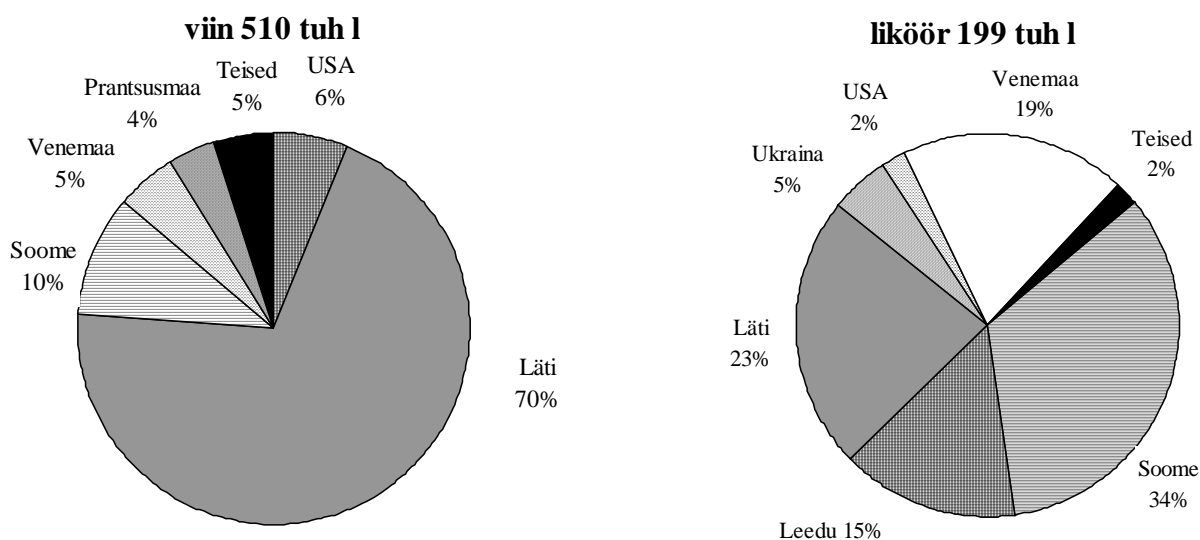
I poolaastal 2005-2007 (1000 liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	Struktuur 2005 I pa, %	Struktuur 2006 I pa, %	Struktuur 2007 I pa, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	1035	624	833	100	100	100
sh konjak ja brändi	84,1	30,7	77,2	8	5	9
Viski	139,7	35,2	33,0	13	6	4
Rumm	10,0	8,9	6,4	1	1	1
Džinn	36,9	10,1	7,5	4	1	1
Viin	589,6	385,3	509,9	57	62	61
Liköör	175,1	153,8	198,5	17	25	24
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	1996	2789	3011	100	100	100
sh konjak ja brändi	321,5	295,3	306,7	16	10	10
Viski	202,4	226,7	230,8	10	8	8
Rumm	71,5	76,3	114,2	4	3	4
Džinn	64,0	48,1	40,7	3	2	1
Viin	1200,8	1983,8	2175,5	60	71	72
Liköör	136,2	158,6	143,1	7	6	5

Allikas: ESA

Joonis 4

Viina ja likööri ekspordistruktuur riigiti 2007. a I poolaastal (% ekspordikogusest)

Tabel 8

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport riigiti 2006.-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)		07/06,%	Osakaal, %	
	2006 I pa	2007 I pa		2006 I pa	2007 I pa
Läti	298	448	50,3	48	54
Soome	165	159	-3,7	26	19
Leedu	56	72	29,0	9	9
Venemaa	20	65	222,4	3	8
USA	24	34	41,0	4	4
Ukraina	16	21	36,1	3	2
Teised	45	34	-26,1	7	4
Kokku	624	833	33,5	100	100

Allikas: ESA

2007. aasta I poolaastal oli olulisimaks kogu kangete alkoholsete jookide grupi välisturuks Eesti ettevõtete jaoks Läti, kuhu eksporditi üle poole väljaveetud kangetest alkoholsetest jookidest. Tähtsuselt järgmiseks oli Soome, kellele kuulus 19% nende jookide ekspordist, kuid kogused olid 4% väiksemad kui aasta tagasi. Leedu ja Venemaa osakaalud olid ligilähedased, vastavalt 9% ja 8% ning mõlemasse riiki müüdnud kogused aastaga suurenesid märkimisväärselt. Teiste riikide osakaalud olid alla 5%.

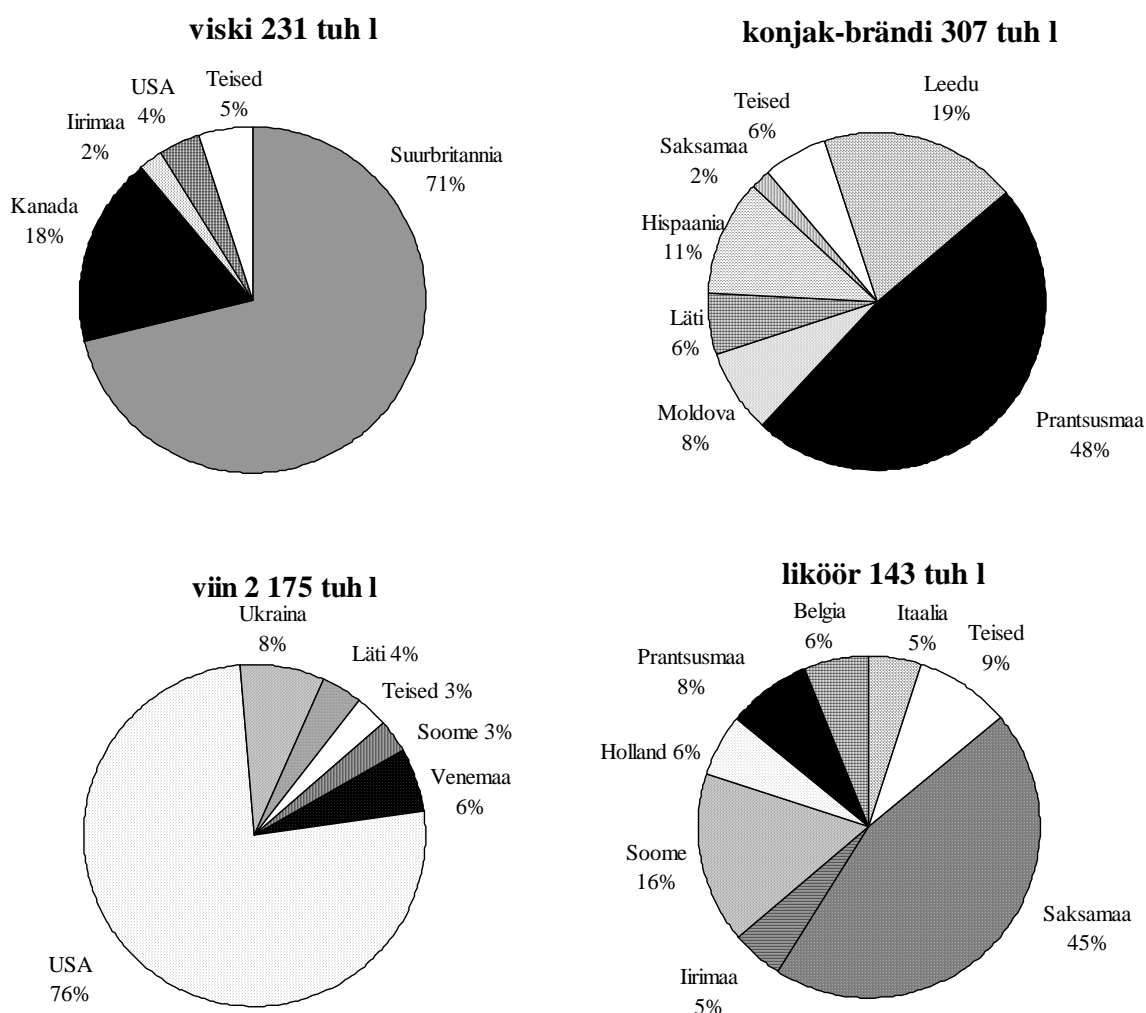
Vaadeldaval perioodil jätkus kangete alkoholsete jookide impordikoguste kasv ning absoluutalkoholis suurenes nende jookide sissevedu 8%. 2007. aasta I poolaastal veeti ESA andmetel Eestisse sisse 3,0 mln liitrit (absoluutalkoholis) kangeid alkoholseid jooke (2006.a I pa 2,8 mln liitrit). Impordihinnad olid küll ligi 4% madalamad kui eelmisel aastal, kuid tänu koguste kasvule suurenes kangete alkoholsete jookide impordikäive 4% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

2007. aasta I poolaastal püsis kangete alkoholsete jookide impordistruktuuris esikohal **viin**, mis hõlmas 72% kogu tootegrupi sisseveokogustest (eelmisel aastal 71%), kusjuures viina impordikogused kasvasid aastaga ligi 10%. Nagu varematal aastatel, püsis ka käesoleva aasta 6 kuul viina impordis esikohal USA, kust veeti sisse 1 664 tuh liitrit viina (100%-lise alkoholina), mis peaaegu kõik oli suurtes vaatides ja tööstuse tooraineks kasutatav viin. USA-st toodud viin moodustas 76% kogu viinaimpordist ja kogused suurenesid 4% eelmise aasta 6 kuuiga võrreldes. Osatähtsuselt teiseks impordiriigiks osakaaluga 8% oli Ukraina ning sealt imporditud viinakogused suurenesid oluliselt (+86%) 2006. aasta I poolaastaga võrreldes. Ka Venemaalt sisseveetud viina kogused olid tunduvalt suuremad kui aasta tagasi (+65%), moodustades 6% viinaimpordist. Oluliselt järgmisteks olid Läti ja Soome ning nendest riikidest sisseveetud kogused moodustasid vastavalt 4% ja 3% kogu viinaimpordist, sealjuures Lätist ostetud viina kogused kasvasid peaaegu 1/3 võrra ja Soome kogused olid ligi 1/4 võrra väiksemad kui aasta tagasi.

Konjaki-brändi impordikogused olid jooksva aasta I poolaastal 4% suuremad kui 2006. aasta samal perioodil, kusjuures nende jookide osatähtsus kangete alkoholsete jookide impordis jäi samaks, ulatudes mõlemal aastal 10%-ni. Prantsusmaa oli tavapäraselt suurimaks konjaki-brändi impordimaaks, kust toodi ligi pool (48%) selle joogi kogusest, mis oli küll 17% väiksem kui aasta tagasi. Osatähtsuse teiseks konjaki-brändi importijaks osutus Leedu ning sealt sisseveetud kogused ulatusid 19%-ni, kusjuures eelmise aasta 6 kuuga ei toodud sealt konjakit-brändit üldse. Hispaania päritoluga konjakid-brändid olid aastatagusest 9% väiksemad, moodustades 11% sisseostetud kogustest. 2007. aasta I poolaastal suurenes Moldovas toodetud konjaki-brändi import vaid 3%, hõlmates 8% selle joogi impordist (sama oli ka aasta tagasi). Lätist imporditud konjaki-brändi maht kavas poole võrra, kattes 6% selle joogi sisseveetud kogusest.

Joonis 5

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riigiti
2007. aasta I poolaastal (% impordikogusest)

Likööri sisseveokogused olid 10% väiksemad kui aasta tagasi ja **viski** import suurenes analüüsiperioodil 2%. Sealjuures mõlema joogi osakaal ei ole kangete alkoholsete jookide impordis aastaga muutunud. Teistest vaadeldava grupi jookidest suurenesid **rummi** sisse-

veetud kogused 50%, samas **džinni** kogused olid 15% väiksemad kui eelmise aasta kuuel kuul. Likööride impordis püsis esikohal Saksamaa, kust sisse ostetud kogused moodustasid 45% selle joogi koguimpordist. Tähtsusest järgmiseks importlikööri päritolumaaks oli Soome (osatahtsusega 16%). Prantsusmaa liköörid hõlmasid 8% kogu toote impordist, kuid kogused vähenesid rohkem kui poole võrra. Seevastu Hollandis toodetud likööride kogused aastaga kolmekordistusid, mille tulemusel suurenes ka nende osatahtsus kogu joogi impordis (2007.a I pa 6%; 2006.a I pa 2%). Sama osakaaluga (6%) olid Belgiast imporditud liköörid. Likööre osteti sisse ka Irimaalt ja Itaaliast (mõlema riigi osakaal 5%).

Valdav osa (71%) **viskist** imporditi jätkuvalt Suurbritanniast, kust sisseostetud kogused olid suuremad kui aasta tagasi. Kanadast veeti sisse 18% importviskist (2006.a I pa 15%) ning sealt imporditud kogused suurenesid aastaga ligi 1/4 võrra. Seevastu USA ja Iirimaa viski nii kogused kui osakaalud vähenesid, ulatudes vastavalt 4% ja 2%-ni (aasta tagasi vastavalt 8% ja 5%).

Tabel 9

Kangete alkoholsete jookide koguseline import riigiti 2006.-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
USA	1 621	1 681	3,7	58	56
Suurbritannia	209	214	2,6	8	7
Ukraina	90	168	85,5	3	6
Prantsusmaa	208	159	-23,2	8	5
Soome	150	101	-32,3	5	3
Teised	511	687	34,5	18	23
Kokku	2 789	3 011	8,0	100	100

Allikas: ESA

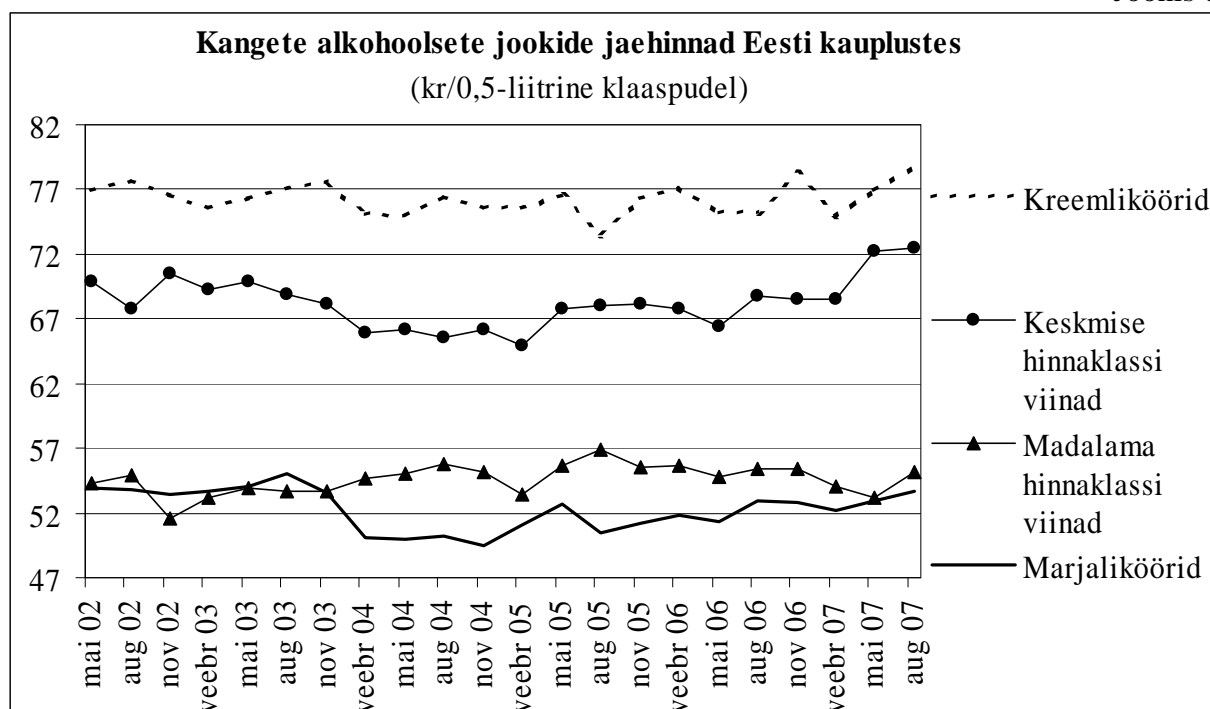
Kogu kangete alkoholsete jookide tootegrupi sisseveos oli viina tooraine impordi tõttu Eestisse jätkuvalt esinumbriks USA, kust osteti sisse üle poole (56%) selle tootegrupi impordist. Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väiksemad – Suurbritannia toodang moodustas 7%, Ukraina ja Prantsusmaa vastavalt 6% ja 5% kangete alkoholsete jookide impordist. Kusuures Ukraina impordimahud suurenesid oluliselt (+85,5%) ja Prantsusmaa mahud vähenesid (-23%) 2006. aasta I poolaastaga võrreldes. Soome impordimahud kahanesid ligi 1/3 võrra ning ka nende osatahtsus impordis oli 2%-punkti väiksem kui aasta tagasi.

Hinnad

2007. aasta mais EKI poolt läbiviidud kohalike alkoholitoodete hinnavaatlus näitas, et populaarsemad kodumaised viinad on kauplustes aastaga kallinenud 3,5%. See jääb alla alkoholsete jookide tarbijahinnaindeksi kasvule (II kvartali tõus 5,5% võrreldes eelmise aasta sama

perioodiga) ja on seletatav erinevate alkoholsete jookide soodusmüükidega ning sellega, et vanade tuntud brändide hinnad tõusevad vähem kui uutel toodetel. Viina keskmine hind tõusis keskmise ja kõrgema hinnaklassi viinade kallinemise tõttu, madalama hinnaklassi viinad on aastaga odavnenud. Madalama hinnaklassi viinade Eesti keskmine hind langes aastaga 3% (Tallinnas 3,4%), kusjuures langusetrend sai alguse juba eelmise aasta novembrikuus. See näitab konkurentsi teravust selles tootegrupis. Keskmise hinnaklassi viinad olid ligi 9% kallimad 2006. aasta maiga võrreldes, peaaegu sama palju on hinnad tõusnud ka Tallinnas. Keskmise hinnaklassi viinade märgatav hinnatõus toimus just käesoleva aasta II kvartalis, sest kahe eelneva kvartali vaatluse ajal olid hinnad enam-vähem stabiilsed. Kõrgema hinnaklassi viinade Eesti keskmine hind on aastaga tõusnud 6,3%, kusjuures hinnatõus pealinnas jäi vaid 2,4% ringi. Ka käesoleva aasta I kvartali (veebruarikuu) vaatlusega võrreldes olid need viinad ligi 4% kallimad ja seda nii Eestis tervikuna kui Tallinnas.

Joonis 6

Sarnaselt viinaga on viimase kvartali ja aastaga kauplustes kallinenud ka **marjaliköörid** - Eesti keskmine hind oli 3% kõrgem kui eelmise aasta I poolaastal ja 1,4% kõrgem kui käesoleva aasta veebruaris. Marjaliköörid kallinesid ka Tallinna kauplustes (vastavalt 2% aastatagusega ja 4% eelmise kvartaliga võrreldes). Tõusnud on mõlema Eesti suurema likööritootja toodete jaehinnad – AS Remeedia liköörid on aastaga kallinenud 2,4%, AS Liviko tooted 4%. Vahe nende tootjate toodete hinnatasemes küll vähenes, kuid endiselt on AS Remedia marjaliköörid AS Liviko omadest kallimad.

Kangete likööride jaehinnad tõusid II kvartalis 2006. aasta II kvartaliga võrreldes teiste likööride hindadest kiiremini - Eestis tervikuna ulatus hinnatõus 9%-ni ja Tallinnas 10,4%-ni, veebruariga võrreldes oli kallinemine mõlemas ligi 3%.

Kreemlikööride jaehinnad on aasta jooksul olnud muutlikud, kuid käesoleva aasta mais olid nii Eesti keskmised kui Tallinna hinnad vastavalt 2% ja 1% aastatagusest kõrgemad.

Eesti keskmised ja Tallinna kauplustes müüdavate kodumaiste **džinnide** hinnad tõusid mõõdukalt kolme eelmise kvartali jooksul, kuid käesoleva aasta mais olid hinnad enam-vähem samad mis veebruaris, ületades eelmise aasta maikuu hinnataset Eestis keskmiselt 6% ja Tallinnas 4%.

Tabel 10

Eesti kangete alkohoolsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Mai 2006	Nov. 2006	Veebr. 2007	Mai 2007	Muutus mai 07/ mai 06, %	Aug. 2007
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	54.76	55.44	54.06	53.13	-3,0	55.14
Keskmine hinnaklass	66.37	68.50	68.55	72.22	8,8	72.46
Kõrgem hinnaklass	145.30	149.63	148.97	154.48	6,3	154.48
Liköörid						
Marjaliköörid	51.41	52.77	52.20	52.92	2,9	53.67
Kanged liköörid	90.21	97.21	96.02	98.31	9,0	98.19
Kreemliköörid	75.25	78.25	74.99	76.89	2,2	78.74
Džinnid	71.03	74.49	75.81	75.24	5,9	76.43
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	53.45	52.17	51.47	51.63	-3,4	56.11
Keskmine hinnaklass	67.54	70.11	69.80	73.21	8,4	72.18
Kõrgem hinnaklass	151.00	149.60	148.27	154.63	2,4	154.63
Liköörid						
Marjaliköörid	51.68	51.26	50.62	52.78	2,1	53.05
Kanged liköörid	89.45	96.10	95.96	98.74	10,4	97.70
Kreemliköörid	75.45	78.12	73.80	76.31	1,1	77.62
Džinnid	72.63	74.76	75.97	75.77	4,3	76.62

¹ 0,7-liitrine klaaspudel;

Allikas: EKI

EKI poolt käesoleva aasta juunis 11-s Euroopa Liidu pealinnas läbiviidud rahvusvaheline hinnavaatlus näitas, et Tallinna elurajoonide supermarketites müüdavate populaarsemate kohalike **viinabrändide** hinnad ei ole aastaga oluliselt muutunud, tõustes vaid 1,5%. Samas olid need 1,3% madalamad eelmise (märtsikuu) vaatlusega võrreldes.

Tabel 11

Viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2006-2007. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kroonides)

Pealinn	juuni 2006	detsember 2006	märts 2007	juuni 2007
Kohalik viin 38-40%, 0,7-0,75 l klaaspudel				
Tallinn	86.95	89.43	89.43	88.29
Riia	56.77	56.77	56.99	56.77
Vilnius	79.17	79.18	79.89	81.52
Varssavi	88.18	95.31	98.88	119.25
Praha	96.71	-	88.02	82.80
Bratislava	69.26	72.01	77.30	76.13
Budapest	103.59	72.12	122.67	121.21
Helsingi*	232.51	232.51	232.51	202.00
Berliin	73.90	75.47	75.47	75.47
Amsterdam	242.52	242.52	242.52	-
Stockholm*	324.77	330.85	325.48	321.30
Absolut vodka 40%, maitsestatamata, 0,7 l klaaspudel				
Tallinn	237.00	241.00	232.33	237.00
Riia	205.93	222.41	226.64	315.25
Vilnius	181.04	181.08	185.57	190.05
Praha	197.57	-	197.61	195.44
Bratislava	183.82	195.69	203.05	204.85
Helsingi*	253.16	253.16	252.22	253.32
Berliin	195.43	186.04	198.56	205.86
Amsterdam	250.19	250.19	250.19	-
Stockholm*	389.05	396.33	389.89	388.24

* alkoholi kauplustes

Allikas: EKI

Nagu aasta alguses nii ka 2007. aasta II kvartalis olid Eesti pealinnas viina hinnad kõrgemad kui teiste Balti riikide pealinnades, Bratislavas, Berliinis ja lisaks ka Prahast. Kusjuures kohaliku viina keskmine hind Tallinnas oli 56% kõrgem kui Riias. Varssavi ja Budapesti hinnad ületasid Tallinna hindu rohkem kui 1/4 võrra, oluliselt kõrgemad olid ka Helsingi ja Stockholmi hinnad, vastavalt 56% ja 72%.

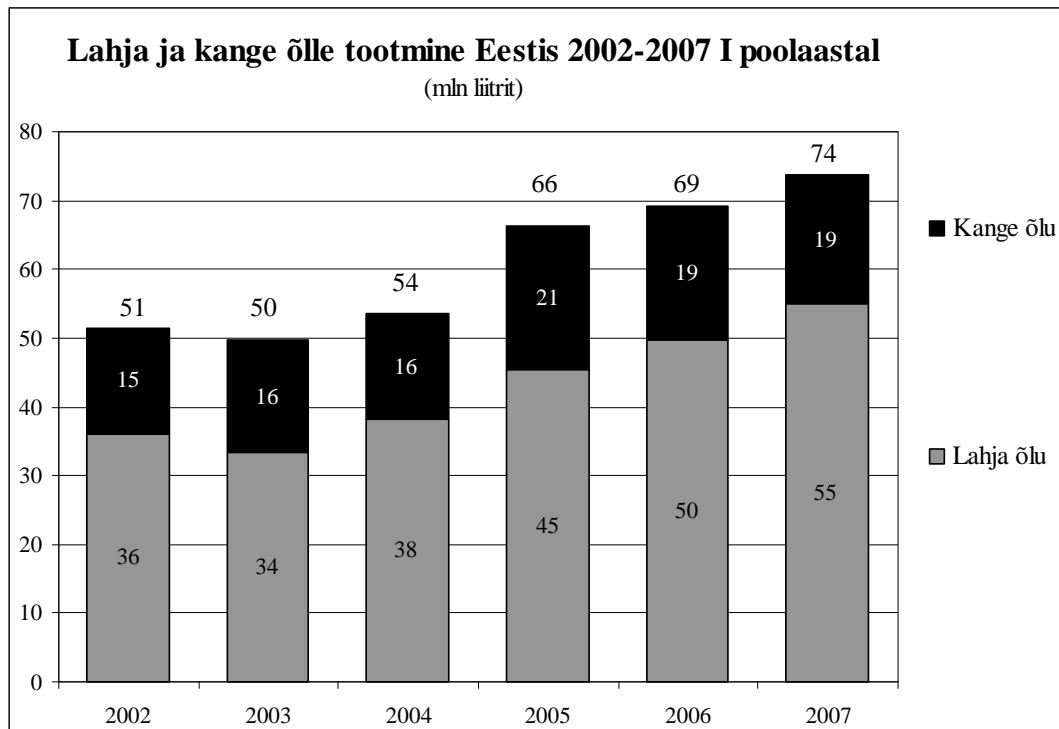
Suurim viina hinna tõus on toimunud Varssavis ja seda nii eelmise aasta juuniga (+35%) kui ka käesoleva aasta I kvartaliga (+21%) võrreldes. Märgatavalt on viin aastaga kallinenud ka Budapestis (17%) ja Bratislavas (10%). Praha supermarketites on viin aga aastaga odavnemud 14%, I kvartaliga võrreldes odavnemud 6%. Helsingi Alko kauplustes olid kohalikud viinad 13% odavamad, kui aasta tagasi ning eelmises kvartalis. Ülejäänud vaatluse all olnud pealinnades on viina hinnad püsinud enam-vähem stabiilsed.

3. ÕLU

Tootmine

Õlletoodang saavutas 2007. aasta I poolaastal kuue aasta kõrgeima taseme. ESA andmetel ulatus Eesti õlletoodangu maht 74 mln liitrini, mis oli 4,5 mln liitri võrra ehk 6,5% suurem kui aasta tagasi. Selle põhjuseks oli nii siseturu kui ka välisturu suurem nõudlus. Tootmismahu kasv toimus lahja õlle arvel, kuna kange õlle tootmine püsis aastatagusel tasemel. Selle tulemusena tootmise struktuur viimase aastaga mõnevõrra muutus – lahja õlu (alk. sisaldus alla 6%) moodustas õlle kogutoodangust 75% (2006.a I pa 72%) ning kange õlu (alk. sisaldus üle 6%) vastavalt 25% kogutoodangust (2006.a I pa 28%). Kohaliku õlle müük Eesti turule kasvas 2007. aasta 6 kuuga 7%, kusjuures lahjade õllede müük suurenes 11% ja kangete õllede müügi kasv oli aeglasem (4%). Samal ajal oli ka õlle eksport mullusest ligi 1/4 võrra aastatagusest suurem. Valdav osa kodumaisest õlletoodangust realiseeriti endiselt kohalikul turul, kuid selle osakaal oli väiksem kui aasta tagasi (2007.a I pa 82%; 2006.a I pa 86%).

Joonis 7

Allikas: EKI (hinnanguline)

Kaks Eesti juhtivat õlletootjat AS Saku Õlletehas ja AS A. Le Coq tugevdasid oma turupositsiooni I poolaastal veelgi – nende summeeritud osakaal õlle kogutoodangus suurenes aastatagusega võrreldes 5%-punkti võrra ulatudes 92%-ni. Suurim õlletootja oli endiselt AS Saku Õlletehas, kelle toodangu maht aastaga kasvas ja moodustas nüüd üle poole Eesti kogu õlletoodangust (2007.a I pa 52%; 2006.a I kv 48%). Ka AS A. Le Coqi toodangu maht suurenes, mille tulemusel tõusis ettevõtte osatähtsus õlle kogutoodangus 38%-lt 2006. aasta I poolaastal 40%-ni vaadeldaval perioodil.

Väliskaubandus

Õlut eksporditi 2007. aasta I poolaastal 76,5 mln krooni eest ja imporditi 70 mln krooni eest. Seega oli õlle väliskaubandusbilanss jätkuvalt positiivne.

Alkoholsete jookide ekspordikäibes oli õlu oluliselt endiselt teisel kohal, hõlmates 24% kogukäibest (sama oli ka 2006.a I pa). Jooksva aasta kuue kuuga ületas õlle eksport rahalises väärtuses 2006. aasta I poolaasta taseme 1/4 võrra. Ekspordikäibe kasv saadi eelkõige aastatagusest suuremate koguste väljamüügist (+23%), kuid väikse osa andis käibekasvule juurde ka ekspordihindade 2%-line tõus. Nii 12,6 mln liitrine ekspordikogus kui ka 76,5 mln kroonine ekspordikäive olid I poolaasta andmete võrdluses rekordilised. Õlle ekspordis on Eestil

Tabel 12

Õlle rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2005-2007

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	07 /06, +/- %
Eksport	5.54	5.98	6.09	64,4	61,1	76,5	25,2
Import	8.62	8.25	8.98	56,9	57,3	69,8	21,8

Allikas: ESA

Tabel 13

Õlletoodang, põhieksporti ja -impordi kogused
I poolaastal 2005-2007 (tuh liitrit)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	07 I pa/06 I pa, %
Toodang	66 183	69 311	73 832	6,5
Eksport	11 623	10 229	12 555	22,7
Import	6 608	6 941	7 773	12,0

Allikas: ESA

Tabel 14

Õlle koguseline eksport riigiti 2006-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Läti	4 500	5 472	21,6	44	43
Leedu	3 571	4 595	28,7	35	37
Soome	1 706	2 277	33,5	17	18
Teised	452	211	-53,3	4	2
Kokku	10 229	12 555	22,7	100	100

Allikas: ESA

kolm põhilist sihtriiki – Läti, Leedu ja Soome, ning ekspordikasv saadi kõigisse kolme müüdnud suurematest kogustest. Müügikogused olid aastatagusest suuremad vastavalt 21%, 29% ja 34%. Teiste Baltimaade osakaal õlle ekspordi sihtriikide seas oli I poolaastal kokku 80%, Soome läks 18% Eesti eksportõllest. Teistesse riikidesse väljaveetud kogused vähenesid rohkem kui pole võrra - kui aasta tagasi müüdi sinna 452 tuh liitrit õlut, siis jooksva aasta 6 kuuga vähenesid need kogused 211 tuh liitrini. Nende osakaal ekspordikogustes langes sellega 4%-lt 2%-le.

Õlle impordikäive suurenes 2007. aasta kuue kuuga 22% 2006. aasta sama perioodiga võrreldes, samas õlle osakaal alkoholsete jookide impordi kogukäibes oli enam-vähem sama mis aasta tagasi (2007.a I pa 10%; 2006.a I pa 9%). Ka õlle import oli I poolaastal rekordiline. Impordikäibe kasvu mõjutasid nii suuremad kogused (+23%) kui ka kõrgemad impordihinnad (+9%).

Õlle impordis püsis esikohal Soome, kust imporditud kogused moodustasid rohkem kui poole vaadeldaval perioodil Eestisse sisseostetud õllest ja kust toodi sisse 65% suuremas koguses õlut kui aasta tagasi. Teiste riikide osatähtsus oli oluliselt väiksem. Venemaa osakaal õlle impordis oli I poolaastal 11% ning sealt toodi õlut Eestisse 29% rohkem kui aasta tagasi. Lätist veeti sisse 9% importõllest, kuid kogused olid väiksemad kui 2006. aasta esimesel 6 kuul. Hollandi osatähtsus langes 6%-ni kogu õlleimportist ning ka sealt sissetoodud kogused olid aastatagusest väiksemad. Ukraina ja Leedu osakaalud olid võrdselt 3% ringis, kuid Ukrainast toodud kogused aastaga vähenesid ja Leedust peaaegu kahekordistusid.

Tabel 15

Õlle koguseline import riigiti 2006-2007. aasta I poolaastal

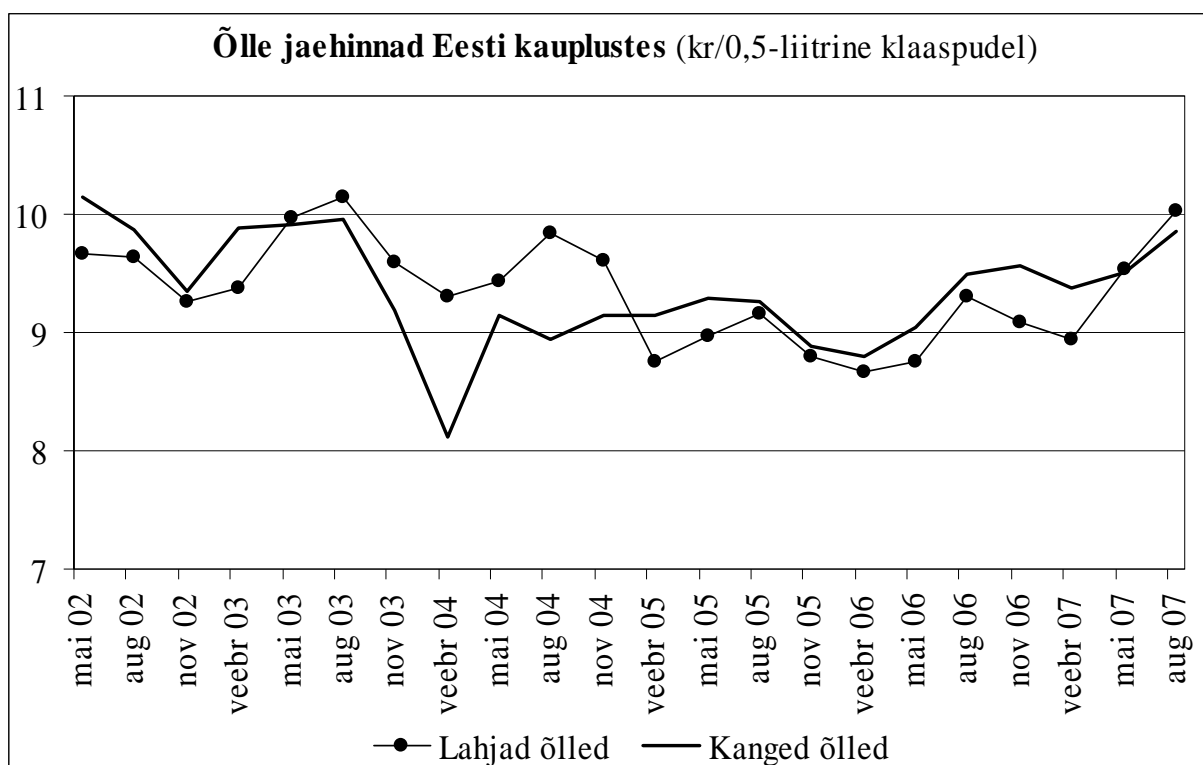
	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	2 599	4 281	64,7	37	55
Venemaa	654	846	29,4	9	11
Läti	1 188	728	-38,7	17	9
Holland	587	493	-16,0	8	6
Ukraina	320	228	-28,9	5	3
Leedu	111	214	92,1	2	3
Teised	1 482	983	-33,6	22	13
	6 941	7 773	12,0	100	100

Allikas: ESA

Hinnad

Sissetulekute kiire kasv ja ettevõtete suuremad palgakulud on käesoleval aastal mõjutanud ka õlle jaehindu tõusu suunas. Peale vahepealseid hinnalanguse aastaid on nüüdseks levinumate kodumaiste õllesortide hinnad kauplustes taas 2002-2003. aastate tasemele tõusnud. Võrreldes enamike toidukaupadega on õlle hinna dünaamika viimastel aastatel olnud üpris erakordne – õlle hind ei ole mitu aastat järginud toidukaupade või üldise tarbijahinnaindeksi trendi. 2007. aastal on hinnad muutunud sarnaselt toidukaupade hindadega. 2007. aasta II kvartalis olid

Joonis 8

Allikas: EKI

Tabel 16

Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga)

	Mai 2006	Nov. 2006	Veebr. 2007	Mai 2007	Muutus mai 07/ mai 06, %	Aug. 2007
Eestis keskmiselt						
Lahja õlu <6%	8.75	9.08	8.94	9.53	8,9	10,03
Kange õlu >6%	9.05	9.57	9.37	9.51	5,1	9,86
Tallinnas keskmiselt						
Lahja õlu <6%	8.66	9.05	9.06	9.82	13,4	10,27
Kange õlu >6%	8.80	9.30	9.07	9.58	8,9	9,87

Allikas: EKI

õlled Eesti kauplustes kallimad kui kolmes eelmises kvartalis. 2007. aasta II kvartalis oli lahja õlle jaehind 8,9% ja kange õlle jaehind 5,1% kõrgem kui aasta tagasi. Tallinna kauplustes oli hinnatõus suurem kui Eestis keskmiselt – lahjal õllel 13,4% ja kangel 8,9%. Hinnatõus jätkus ka III kvartalis.

EKI rahvusvahelised hinnavaatlused näitasid, et populaarsemate kohalike **õlled** keskmine hind Tallinna supermarketites oli 2007. aasta juuni algul endiselt kõrgem, kui suuremas osas vaatluse all olnud pealinnades. Erandiks olid vaid kõrge aktsiisimaksuga Helsingi ja Stockholm, kus õlle hinnad riiklikes monopolkauplustes ületasid Eesti hinda supermarketites (nt Helsingis 2,5 korda).

Aastaga on õlu enim kallinenud Riias - +15% aastatagusega ja +9% eelmise kvartaliga võrreldes. Vilniuses maksis juunis kohalik õlu sama palju kui aasta tagasi ja märtsikuu vaatluse ajal. Berliinis, kus käesoleval aastal ei ole hinnad muutunud, saab õlut kauplustest osta enam-vähem sama hinnaga mis Tallinnas. Õlle hinnad Varssavis ja Prahas on aastaga langenud ligi 10%, juunis oli õlu seal ka odavam kui märtsis. Bratislavas olid õlle hinnad 11% kõrgemad kui aasta tagasi, kuid 4% madalamad märtsiga võrreldes. Stockholmis püsis õlle hind 2006. aasta juunikuu tasemel, samas käesoleva aasta I kvartaliga võrreldes õlu veidi odavnes (-1,3%). Ka Helsingi õlle hinnad muutusid vähe, olles 2% kõrgemad kui aasta tagasi ja enam-vähem märtsi tasemel.

Tabel 17

Õlle hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2006-2007. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l koos taara hinnaga			
	juuni 2006	detsember 2006	märts 2007	juuni 2007
Tallinn	9.47	10.33	10.78	10.70
Riia	7.35	7.35	7.79	8.46
Vilnius	7.70	7.21	7.66	7.66
Varssavi	8.98	8.80	8.81	8.17
Praha	6.90	-	6.96	6.18
Bratislava	5.68	5.85	6.58	6.32
Budapest	-	6.45	7.35	7.83
Berliin	10.48	10.64	10.80	10.80
Helsingi	26.86	26.81	27.64	27.38
Amsterdam	11.89	10.33	10.43	-
Stockholm	14.89	15.34	15.09	14.89

Allikas: EKI

LAHJAD ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

Lahjade alkoholsete jookide gruppi on koondatud lahjad segatud piiritusjoogid (long drink jms) ja kääritatud joogid (sh siidrid, puuvilja- ja marjaveinid).

2007. aasta I poolaastal on ESA andmetel lahjade alkoholsete jookide tootmine suurenenud 4%, kuid tootjate poolt EKI-le esitatud andmetel ei ole nende jookide tootmine peaaegu muutunud ning toodangu maht on aastaga suurenenud vaid 0,6%. Lahjade segatud piiritusjookide osas langevad ESA ja EKI andmed kokku ning neid jooke toodeti ligi 1/3 võrra rohkem eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Seevastu kääritatud jookide toodangu maht vähenes ESA andmetel 14,5% ja EKI andmetel 19,5%. Viimase langus toimus väiksema puuvilja- ja marjaveinide tootmise tõttu. Siidri toodangu maht küll suurenes, kuid mitte nii suures mahus, et oleks suutnud ära hoida kääritatud jookide tootmise languse tervikuna.

Tabel 18

Lahjade alkoholsete jookide toodang 2005-2007 I poolaastal **ESA andmetel** (mln liitrit)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	07 I pa/06 I pa, %
Kokku lahjad alkoh. joogid*	14,80	18,85	19,60	4,0
sh lahjad segatud piiritusjoogid	6,00	7,85	10,20	30,0
kääritatud joogid	8,80	11,00	9,40	-14,5
sh siider	4,20	6,60	6,70	1,5
puuvilja- ja marjaveinid	4,60	4,42	2,71	-38,7

*EKI arvestatud

Tabel 19

Lahjade alkoholsete jookide toodang 2005-2007 I poolaastal **EKI andmetel** (mln liitrit)

	2005* I pa	2006 I pa	2007 I pa	07 I pa/06 I pa, %
Kokku lahjad alkoh. joogid	14,80	20,02	20,13	0,6
sh lahjad segatud piiritusjoogid	6,00	7,85	10,30	31,2
kääritatud joogid	8,80	12,17	9,83	-19,5
sh siider	4,20	6,63	6,95	4,8
puuvilja- ja marjaveinid	4,60	5,54	2,88	-48,0

* ESA andmed

Tootjate poolt EKI-le esitatud andmetel toodeti Eestis 2007. aasta I poolaastal 10,3 mln liitrit **lahjasid segatud piiritusjooke** (ESA andmetel 10,2 mln liitrit) ning see kogus oli ligi 1/3 võrra suurem kui aasta tagasi. Tootmise kasvu põhjustas nii siseturu kui ka välisturu nõudluse jätkuv kasv, vastavalt 41% ja 54%.

Lahjade segatud piiritusjookide turuliidriks oli endiselt AS A. Le Coq, kelle tooted hõlmasid rohkem kui poole (64%) nende jookide kogutoodangust (2006.a I pa 58%). Suuruselt teiseks antud jookide tootjaks oli AS Saku Õlletehas, kelle osakaal antud grupi kogutoodangus ulatus 34%-ni (2006.a I kv 36%). Kiiresti suurendas toodangu mahtu AS Viru Joogid, samas püsis selle ettevõtte osatähtsus lahjade segatus piiritusjookide kogutootmises 2% tasemel. Valdav osa (85%) Eestis toodetud lahjadest segatud piiritusjookidest müüdi siseturule ning seda oli 2%-punkti rohkem kui aasta tagasi.

EKI hinnangul toodeti **siidreid** vaadeldaval perioodil 6,95 mln liitrit (ESA andmetel 6,7 mln l), mida oli 4,8% rohkem kui 2006. aasta I poolaastal. Tõenäoliselt puuduvad ka siin ESA andmetest mõnede ettevõtete tootmisandmed. Siidri toodangu maht kasvas suurema siseturu nõudluse arvel, kuna eksporditud kogused olid väiksemad kui aasta tagasi.

AS A. Le Coq, kelle toodangu maht jätkuvalt kasvas, püsis Eesti siidritootjate seas esikohal. Liidri osatähtsus selle joogi kogutootmises mõnevõrra suurenes (2007.a I pa 47%; 2006.a I pa 44%). Traditsiooniliselt oli AS Saku Õlletehas suuruselt teiseks siidritootjaks Eestis, kuid ettevõtte toodangu maht vähenes, mis põhjustas ka tema osatähtsuse languse siidri kogutootmises 34%-lt 2006. aasta I poolaastal kuni 27%-ni 2007. aasta I poolaastal. Seevastu arendas kiires tempos siidritootmist AS Viru Joogid, suurendades ettevõtte osakaalu antud joogi tootmises 8%-ni (2006.a I pa 4%). Nagu eelmisel aastal müüdi ka tänavu 56% Eestis toodetud siidrist kohalikul turul.

EKI hinnangul toodeti 2007. aasta I poolaastal Eestis **puuvilja- ja marjaveine** kokku 2,9 miljonit liitrit (ESA andmetel 2,7 mln l), mida oli 48% vähem möödunud aasta sama perioodiga võrreldes. ESA andmetel ulatus langus 39%-ni, mille põhjuseks on eelmisel aastal rohkem kui 1 mln liitri võrra alahinnatud kogused. Endiselt toodeti Eestis nii naturaalseid kui kangendatud marjaveine, kuid nende tootmise proportsioonid on mõnevõrra muutunud 2006. aasta 6 kuuga võrreldes. Kangendatud puuvilja- ja marjaveinide osakaal toodangus on suurenenud 3%-ni (2006.a I pa 1%), 97% toodetud veinidest olid kääritamismeetodil saadud naturaalsed puuvilja- ja marjaveinid (2006.a I pa 99%). Vaadeldaval perioodil langes naturaalseid veinide tootmine 49% 2006. aasta I poolaastaga võrreldes. Samal ajal kangendatud veinide tootmine suurenes 12%. Suurimaks kangendatud veinide tootjaks (osakaaluga 51%) oli AS Valtu Vein, 45% nendest veinidest tootis AS Võhu Vein ja ülejäänud AS Liivi Heliis. Endiselt toodetakse Eestis nii lauaveine kui ka siidritootmises toorainena kasutatavaid naturaalseid veine. Väiksema ekspordi tõttu vähenes siidri tooraineks kasutatavate veinide toodangu maht poole võrra, mis põhjustas ka nende osatähtsuse languse kogu Eesti veinitoodangus (2007.a I pa 74%; 2006.a I pa 81%). Lauaveinide tootmine vähenes 1/3 võrra. Nagu eelmistel aastatel oli ka tänavu suurimaks siidri toorainena kasutatavate veinide tootjaks Eestis AS Linda Nektar (osakaal 75%), kellel järgnes AS Põltsamaa Felix (osakaal 11%).

Väliskaubandus

Lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive oli 2007. aasta I poolaastal kokku 66 mln krooni ja impordikäive 121 mln krooni (sama mis aasta tagasi). Seega püsis väliskaubakäibe saldo negatiivsena ning import ületas ekspordi ligi 2 korda.

Eelmise aasta 6 kuuga võrreldes suurenes lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive 22%. Käibekasv saavutati põhiliselt suuremate (+20%) ekspordikoguste tõttu, veidi aitas sellele kaasa ka 1%-line ekspordihinna tõus. 43% antud tootegrupi ekspordikäibest saadi segatud piiritusjookide, 44% siidri ja 13% muude kääritatud alkoholsete jookide väljamüügist.

Tabel 20

Lahjade alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2005-2007

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	07/06 +/- %
Ekspord							
Kokku	6.10	7.49	7.57	42,788	54,123	66,601	23,0
sh segatud piiritusjoogid	5.58	8.88	8.70	18,350	19,005	28,701	51,0
kääritatud joogid	6.56	6.90	6.89	24,438	35,118	37,900	8,0
sh siider	7.22	7.45	6.75	15,302	26,752	29,481	10,2
Import							
Kokku	10.75	11.90	12.02	101,649	121,041	121,885	1,0
sh segatud piiritusjoogid	9,54	11.33	11,22	54,853	70,950	74,377	4,8
kääritatud joogid	12.63	12.81	13.53	46,796	50,091	47,508	-5,1
sh siider	12.76	11.97	13.27	22,312	20,432	19,657	-3,8

Allikas: ESA

Lahjade segatud piiritusjookide rahaline eksport ulatus jooksva aasta 6 kuul 29 mln kroonini, suurenedes aastaga poole võrra. Ekspordimaht oli 3,3 mln liitrit, ka siin toimus aastaga rohkem kui 50%-line kasv. Nagu varemgi müüdi valdav osa (88%) Eestist välja-veetud segatud piiritusjookidest teistesse Balti riikidesse – eksport Läti hõlmas 45% ja Leetu 43% kogu grupi müügist välisturule. Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väiksemad - Soome eksporditi 9% ja Ukrainasse 3% Eestist väljaviidud segatud piiritusjookidest.

Kääritatud jookide ekspordikäive oli vaadeldaval perioodil 38 mln krooni ning kasv ulatus 8%-ni eelmise aasta 6 kuuga võrreldes. Valdava osa nende jookide ekspordikäibest (78%) moodustas siidri müük, mis ulatus 29,5 mln kroonini ning seda oli 10% rohkem kui aasta tagasi. Üheaegselt ekspordikäibega suurenes ka kääritatud jookide koguseline eksport (+8%) 2006. aasta 6 kuuga võrreldes. Kasv toimus siidri arvel, kuna välisturule müüdnud kogused suurenesid rohkem kui 1/5 võrra eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

Sarnaselt eelmise aastaga müüdi ka vaadeldaval perioodil valdav osa eksporditud kääritatud jookidest (97%) Leetu ja Läti, kusjuures Leetu müüdnud kogused olid 13% väiksemad kui

aasta tagasi ning see põhjustas nende osakaalu languse 89%-lt 71%-ni antud jookide ekspordis. Seevastu Läti kogused kasvasid ligi 4 korda, hõlmates 26% kääritatud jookide müügist (2006.a I pa 7%). Ülejäänud kogused (3%) eksporditi Soome.

Tabel 21

Lahjade alkoholsete jookide põhieksporti- ja -impordikogused
2005-2007. aasta I poolaastal (tuh liitrit)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	07/06 %
Eksport				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	7011,3	7228,5	8798,1	21,7
sh segatud piiritusjoogid	3288,2	2140,2	3299,1	54,1
kääritatud joogid	3723,1	5088,3	5499,0	8,1
sh siider	2118,3	3590,3	4367,5	21,6
Import				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	9454,5	10175,8	10139,5	-0,4
sh segatud piiritusjoogid	5748,8	6264,7	6628,1	5,8
kääritatud joogid	3705,7	3911,1	3511,4	-10,2
sh siider	1748,5	1707,3	1481,2	-13,2

Allikas: ESA

Tabel 22

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline eksport riigiti 2006.-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Läti	791	1 468	85,5	37	45
Leedu	1 019	1 414	38,7	48	43
Soome	189	298	57,6	9	9
Ukraina	85	112	32,5	4	3
Teised	56	7	-86,6	2	0
Kokku	2 140	3 299	54,1	100	100

Allikas: ESA

Tabel 23

Kääritatud jookide koguseline eksport riigiti 2006.-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Leedu	4 503	3 919	-13,0	89	71
Läti	369	1 421	285,0	7	26
Soome	163	150	-8,0	3	3
Teised	53	9	-83,0	1	0
Kokku	5 088	5 499	8,1	100	100

Allikas: ESA

Lahjade alkoholsete jookide grupi impordikäive oli peaaegu sama mis 2006. aasta I poolaastal (2007.a I pa 122 mln kr; 2006.a I pa 121 mln kr), mille põhjuseks olid samale tasemele jäänud impordikogused. Kokku imporditi 2007. aasta esimese 6 kuuga Eestisse 10,1 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke, millest 65% olid segatud piiritusjooigid ja 35% kääritatud joogid, kusjuures 42% nendest moodustas siider.

Lahjasid segatud piiritusjooke imporditi Eestisse 2007. aasta I poolaastal 6,6 mln liitrit 74 mln krooni eest (2006.a I pa käive 71 mln krooni). Käibekasv saadi suuremate impordikoguste arvel, mis kasvasid 6% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Antud jookide impordi päritoluriikidest oli esikohal Soome ning sealt veeti sisse 29% lahjadest segatud piiritusjookidest ja selle kogused olid 1/4 võrra aastatagusest suuremad. Tähtsusetult teiseks nende jookide impordiriigiks oli Leedu, kelle osatähtsus ulatus 13%-ni (aasta tagasi 2%) ja kogused kasvasid 9 korda 2006. aasta 6 kuuga võrreldes. Saksamaa säilitas kolmanda positsiooni, kust imporditud kogused suurenesid 39% ning hõlmasid 9% kogu tootegrupi impordist. Suurbritannia ja Kreeka osakaalud olid võrdsed ning nendest riikidest osteti sisse 7% imporditud lahjadest segatud piiritusjookidest. Võrdsed olid ka Ukrainast ja Itaaliast sisseveetud kogused, mis hõlmasid 6% antud jookide impordist ja kogused olid suuremad kui eelmise aasta samal perioodil.

Tabel 24

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline import riigiti 2006.-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	1 538	1 929	25,5	24	29
Leedu	100	908	810,3	2	13
Saksamaa	447	619	38,6	7	9
Suurbritannia	322	442	37,2	5	7
Kreeka	193	437	127,1	3	7
Ukraina	360	376	4,3	6	6
Itaalia	239	374	56,7	4	6
Teised	3 066	1 543	-49,7	49	23
Kokku	6 265	6 628	5,8	100	100

Allikas: ESA

Kääritatud jooke imporditi Eestisse jooksva aasta 6 kuuga 3,5 mln liitrit 47,5 mln krooni eest. Sealhulgas oli siidreid 1,5 mln liitrit 19,7 mln krooni eest. Kääritatud jookide impordikäive oli 5% väiksem kui eelmise aasta 6 kuul, sel perioodil vähenesid ka impordikogused (-10%). Langustrendil oli ka siidri sissevedu ja seda nii rahaliselt (-4%) kui koguseliselt (-13%). Rohkem kui pool (66%) imporditud kääritatud jookidest toodi endiselt Soomest ja 10% pärines Saksamaalt. Teiste riikide osakaalud olid alla 10%. Peaaegu kõikidest riikidest sisseostetud kogused vähenesid, erandiks oli Saksamaa, kust impordikogused suurenesid 12%.

Tabel 25

Kääritatud jookide koguseline import riigiti 2006.-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	2 484	2 319	-6,6	64	66
Saksamaa	309	345	11,7	8	10
Rootsi	242	236	-2,5	6	7
Suurbritannia	169	157	-7,1	4	4
Leedu	328	116	-64,6	8	3
Poola	76	61	-19,7	2	2
Teised	303	277	-8,3	8	8
Kokku	3 911	3 511	-10,2	100	100

Allikas: ESA

Hinnad

Siidri jaehinnad kauplustes on aastaga tõusnud. Nii Eestis tervikuna kui Tallinnas oli 2007. aasta mais 1,5-liitrisel plastpudelil siidri keskmine hind rohkem kui 3% kõrgem 2006. aasta maiga võrreldes ning toote hind ulatus 31 kroonini. II kvartalis oli kohalik siider mõnevõrra ka kallim kui käesoleva aasta I kvartalis nii Eestis keskmiselt (+2%) kui Tallinnas (+3%).

Marjaveinide keskmised jaehinnad olid käesoleva aasta mais Eestis keskmiselt 10% kõrgemad kui aasta tagasi ja 11% kõrgemad kui I kvartalis. Tallinnas oli hinnatõus oluliselt aeglasem - 2006. aasta maiga võrreldes olid hinnad tõusnud 3% ja 2007. aasta veebruariga võrreldes 4%.

Tabel 26

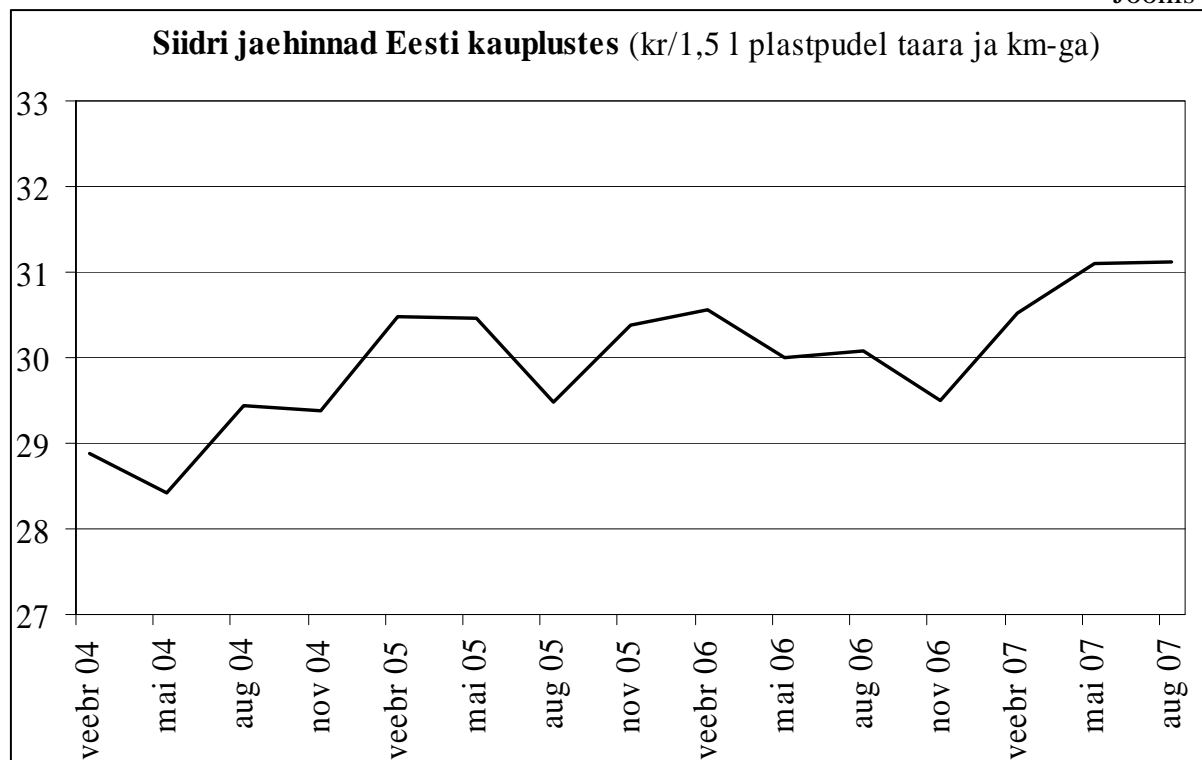
Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (kr)

	Mai 2006	Nov. 2006	Veebr. 2007	Mai 2007	Muutus mai 07/ mai 06, %	Aug. 2007
Siider*						
Eestis keskmiselt	30.01	29.70	30.53	31.10	3,6	31,13
Tallinnas keskmiselt	30.00	28.67	30.17	31.00	3,3	31,00
Marjaveinid**						
Eestis keskmiselt	29.98	30.39	29.71	33.08	10,3	34,03
Tallinnas keskmiselt	31.34	30.46	31.02	32.36	3,3	33,28

* 1,5-liitrisel plastpudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga

** 0,5-liitrisel klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga

Allikas: EKI

Allikas: EKI

5. ETÜÜLALKOHOL KANGUSEGA ÜLE 80% (PIIRITUS)

Tootmine

ESA andmetel toodeti Eestis 2007. aasta I poolaastal rektifitseeritud etanooli (piiritust) 3,17 mln liitrit ning see kogus oli 0,3 mln liitrit ehk 8,5% väiksem kui 2006. aasta I poolaastal. Samal perioodil vähenesid ka piirituse ekspordikogused.

Väliskaubandus

Piirituse ekspordikäive oli 2007. aasta 6 kuul 14 mln krooni ning impordikäive 18 mln krooni. Seega oli kaubavahetuse saldo 4 mln krooniga negatiivne. Vaatluse all oleval perioodil vähenes piirituse välisurule müügikäive 15% 2006. aasta kahe esimese kvartaliga võrreldes. Sellise olukorra põhjuseks olid rohkem kui 1/3 võrra väiksemad ekspordikogused, samas keskmised ekspordihinnad tõusid aastaga 35%.

Piirituse eksport jagunes kolme riigi vahel – 54% väljaveetud kogusest müüdi Leetu, kuid mahud olid 58% väiksemad aastatagusega võrreldes. Lätti eksporditud kogused olid eelmise aasta kogustest 40% suuremad, hõlmates 43% kogu piirituseekspordist ning väike kogus piiritust (3%) veeti välja Rootsi.

Tabel 27

Rektifitseeritud etanooli rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007. aasta I poolaastal

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2007/06 +/- %
Eksport	9.53	9.20	12.40	6,75	16,49	14,06	-14,7
Import	9.43	8.81	9.74	13,68	12,20	18,10	48,4

Allikas: ESA

Tabel 28

Rektifitseeritud etanooli toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2005-2007. aasta I poolaastal (tuh liitrit)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2007/2006, %
Toodang	2 719	3 470	3 174	-8,5
Eksport	708	1 792	1 134	-36,7
Import	1 451	1 384	1 858	34,2

Allikas: ESA

Tabel 29

Rektifitseeritud etanooli koguseline eksport riigiti 2006-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Leedu	1 442	613	-57,5	80	54
Läti	350	490	40,0	20	43
Rootsi	-	31	-	-	3
Kokku	1 792	1 134	-36,8	100	100

Allikas: ESA

Piirituse rahaline import oli käesoleva aasta I poolaastal 48% suurem kui aasta eest ning käibekasvule aitasid kaasa nii suuremad impordikogused (+34%) kui kõrgemad impordihinnad (+11%). Soome, kelle toodang hõlmas 42% piirituse impordist, oli endiselt olulisemaks importipiirituse päritoluriigiks, sealjuures sealt sissevedu kasvas aastaga 83%. Saksamaa toodang hõlmas peaaegu 1/4 sisseveetud piiritusest ning sealt toodud kogused olid ligi 3% aastatagusest suuremad. Ukraina, osakaaluga 17%, oli importriikide pingereas kolmandaks ning sealt sisseveetud kogused on aastaga suurenenud 24%. Ülejäänud riikide osakaalud olid alla 10%.

Tabel 30

Rektifitseeritud etanooli koguseline import riigiti 2006.-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	430	785	82,6	31	42
Saksamaa	429	440	2,6	31	24
Ukraina	251	312	24,3	18	17
Venemaa	-	105	-	-	6
Teised	274	216	-21,2	20	11
Kokku	1 384	1 858	34,3	100	100

Allikas: ESA

6. VIINAMARJAVEIN JA VERMUT

Kuna nende jookide tootmine Eestis puudub, siis vaatluse all on vaid väliskaubanduse andmed.

Viinamarjavein

Viinamarjaveini ekspordikäive ulatus 2007. aasta I poolaastal 48,1 mln kroonini ja impordikäive 242 mln kroonini. Eksport rahalises väärtuses kasvas oluliselt kiiremini kui import. Viinamarjaveine mittetootvale riigile omaselt oli Eesti viinamarjaveini kaubavahetuse saldo negatiivne. Üheaegselt rahalise ekspordiga suureneid ka viinamarjaveini väljamüüdud kogused (+86%) eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Viinamarjaveini eksport jagunes põhiliselt kolme riigi vahel – Venemaa ja Soome hõlmasid kumbki 34% veini ekspordist ning Läti osakaal ulatus 25%-ni.

Tabel 31

Viinamarjaveini rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007. aasta I poolaastal

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2007/06 +/- %
Eksport	44.25	40.25	43.62	22,080	23,855	48,118	101,4
Import	31.32	32.06	34.93	194,095	204,701	242,291	18,4

Allikas: ESA

Tabel 32

Viinamarjaveini koguseline põhieksport ja –import 2005-2007. aasta I poolaastal (1000 liitrit)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2007/2006, %
Eksport	499	593	1 103	86,1
Import	6 198	6 386	6 936	8,6

Allikas: ESA

2007. aasta I poolaastal olid viinamarjaveinide impordikogused 9% suuremad 2006. aasta I poolaastaga võrreldes, samapalju tõusis ka keskmine impordihind. Seetõttu suurenesid ka kulutused veinide sisseostule 2006. aasta I poolaastaga võrreldes 18%. Viimastel aastatel on viinamarjaveinide import pidevalt suurenenud.

Vaadeldaval perioodil imporditi viinamarjaveine Eestisse 31 riigist. Nagu varemgi, toodi Eestisse enim veine Hispaaniast, kust sisseostetud kogused moodustasid ligi 1/4 kogu veiniimpordist. Tšiili ja Prantsusmaa osakaalud olid võrdsed, ulatudes 14%-ni imporditud viinamarjaveinidest. Ligilähedase osakaaluga olid Itaalias ja Rumeenias toodetud veinid, vastavalt 9% ja 8%. Ungari ja Argentiina osakaalud ulatusid kummalgi 5%-ni sisseveetud viinamarjaveini kogusest. Kõikide juhtivate importriikide kogused olid suuremad kui aasta tagasi.

Tabel 33

Viinamarjaveinide koguseline import riigiti 2006-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Hispaania	1 199	1 551	29,3	19	22
Tšiili	795	979	23,1	12	14
Prantsusmaa	755	930	23,2	12	14
Itaalia	543	648	19,4	8	9
Rumeenia	453	563	24,3	7	8
Ungari	315	357	13,5	5	5
Argentiina	294	319	8,8	5	5
Teised	2 032	1 589	-21,8	32	23
Kokku	6 386	6 936	8,6	100	100

Allikas: ESA

Vermut

ESA väliskaubandusandmetel ei ole 2007. aasta I poolaastal vermuti rahaline eksport muutunud eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, ulatudes mõlemal aastal peaaegu 0,7 mln kroonini. Samal ajal impordikäive vähenes 5% 9 mln kroonini. Väljamüüdnud kogused olid analüüsiperioodil aastatagusest 5% suuremad ning valdav osa sellest (77%) müüdi endiselt Lätti. Vermutit müüdi ka Soome ja Leetu, kuid nende riikide osakaalud olid märgatavalt väiksemad, vastavalt 13% ja 11%.

Tabel 34

Vermuti rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007. aasta I poolaastal

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2007/06 +/- %
Eksport	18.07	24.54	23.31	0,553	0,662	0,662	0,0
Import	28.98	27.69	30.42	7,770	9,663	9,152	-5,3

Allikas: ESA

Tabel 35

Vermuti koguseline põhieksport ja -import 2005-2007. aasta I poolaastal (1000 liitrit)

	2005 I pa	2006 I pa	2007 I pa	2007/2006, %
Eksport	30,6	27,0	28,4	5,3
Import	268,2	348,9	300,9	-13,6

Allikas: ESA

Vermuti impordikogused vähenesid 2007. aasta 6 kuuga 14% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Itaalia oli endiselt põhiliseks vermuti päritolumaaks ning sealt imporditi 45% kogu sisseostetud vermutist. Teisel positsioonil oli Venemaa (osakaal 20%), kellele järgnes Holland (osakaal 13%), kusjuures kolmest olulisest riigist sisseveetud kogused olid väiksemad kui aasta tagasi. Seevastu Prantsusmaalt ja Hispaaniast toodud vermuti kogused suurenesid hüppeliselt (vastavalt 14 korda ja 5 korda), moodustades võrdselt 7% vermuti impordist, mis eelmisel aastal olid märkamatud.

Tabel 36

Vermuti koguseline import riigiti 2006.-2007. aasta I poolaastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Itaalia	154	135	-12,0	44	45
Venemaa	110	60	-45,2	32	20
Holland	60	38	-36,8	17	13
Prantsusmaa	1	22	1296,2	0	7
Hispaania	4	21	378,3	1	7
Teised	20	25	26,4	6	8
Kokku	349	301	-13,8	100	100

Allikas: ESA

KOKKUVÕTE

Andmete analüüs näitas, et 2007. aasta I poolaastal suurenes Eestis peaaegu kõikide alkohoolsete jookide **toodangu maht**, eranditeks olid rektifitseeritud etanool (piiritus), mille tootmine vähenes 8,5% ja puuvilja-marjaveinid, mida toodeti EKI hinnangul 48% (ESA hinnangul 39%) aastatagusest vähem. Andmete erinevused on tingitud sellest, et tõenäoliselt on mõned ettevõtted jätnud oma tootmisandmed ESA-le esitamata. Enim on kasvanud kangete alkohoolsete jookide toodang, mis oli aastatagusega võrreldes 33% suurem. Lahjasid alkohoolseid jooke toodeti EKI andmetel 19% (ESA andmetel 17%) rohkem kui aasta tagasi, sealjuures suurenes lahjade segatud piiritusjookide tootmine ning kääritatud jooke toodeti vähem kui aasta tagasi. Õlletoodangu maht suurenes 2007. aasta I poolaastal 6,5% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning selle põhjuseks oli nii sise- kui välisturu suurem nõudlus.

Alkohoolsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli jätkuvalt negatiivne, kuid ekspordikäive kasvas kiiremini kui impordikäive, vastavalt 26% ja 10%. Siin peab märkima, et ESA korri-geeris oluliselt alkohoolsete jookide varasemaid väliskaubandusandmeid (sh parandas ka tootjate poolt andmete esitamisel tehtud vigu).

Peaaegu kõikide alkohoolsete jookide ekspordimahud kasvasid eelmise aasta I poolaastaga võrreldes, vähenesid vaid piirituse väljaveetud kogused. Ekspordikäibes moodustasid suurema osa kanged alkohoolsed joogid (35%), õlu (24%) ja lahjad alkohoolsed joogid (21%). Enamus Eestist eksporditud alkohoolseid jooke müüdi jätkuvalt Läti ja Leetu.

Impordis suurenesid kõikide alkohoolsete jookide sisseveekogused, väljaarvatud vermut. Lahjade alkohoolsete jookide impordikogused olid samad mis aasta tagasi. Viimastest suurenes segatud piiritusjookide sissevedu, kuid kääritatud jookide impordikogused olid väiksemad kui aasta eest, kusjuures ka siidri sisseveekogused olid aastatagusest väiksemad.

Alkoholsete jookide **jaekäive** ulatus 2007. aasta I poolaastal 1,2 mld kroonini ning see oli 25% suurem võrreldes 2006. aasta I poolaastaga. Sellise kasvu põhjuseks oli peaaegu kõikide alkohoolsete jookide müügikoguste kasv siseturule ning ka toodete hinnatõus.

Suurema osa populaarsemate kodumaiste alkohoolsete jookide **jaehinnad** tõusid 2006. aasta I poolaastaga võrreldes. Erandiks oli vaid madalama hinnaklassi viin, mis oli 3% odavam kui aasta tagasi. Keskmise hinnaklassi viinad ja kanged liköörid kallinesid aastaga peaaegu võrdselt ligi 9%. Kõrgema hinnaklassi viinad ja džinnid olid 6% kallimad kui aasta tagasi. Kodumaise õlle hind tõusis aastaga ligi 10% ja siidri hinna kasv ületas 3%. Puuvilja- ja marjaveinide keskmine hind tõusis rohkem kui teistel alkohoolsetel jookidel (+10%), kuid Tallinnas kallinesid need oluliselt vähem (+3%). Mitmete alkohoolsete jookide hinnatõus jätkus ka 2007. aasta III kvartalis.

Juhime alkohoolsete jookide tootmise ja väliskaubandusega tegelevate ettevõtjate tähelepanu sellele, et Statistikaametile esitatud andmetes esineb vigu toodete kodeerimisel ehk erinevate tootegruppide kohta esitatakse andmeid valede tootekoodide all. Samuti ei esita osa väiksemaid ettevõtteid oma statistikaaruandeid. Mida õigem ja korrektsem info Statistikaametile ja EKI-le edastatakse, seda usaldusväärsema ja parema turuülevaate saab nende põhjal teha.